

مطبعه و محل اداره :

جغسال اوغلنده امنيت
صندوغى جوارنده
شنكول يقوشنده
۲۲ نومرو

مشتاقنامه

۱۳۲۶

اخطار :

مسلكمزه موافق آثار
جدیده مع الممنونیه
قبول اولنور

درج ایدله یین آثار اعاده اولنماز

دیر ، فلسفه ، علوم ، حقوق ، ادبیات تاریخ ، و سیاست و بالخاصه احوال و شئونه اسلامیه و بحث ایر و هفته ده بر نشر اولنور .

آبونه بدلی

صاحب و مؤسسلری :

در سعادتده نسخه سی ۵۰ پاره در

ابوالعلا زین العابدین - ح . اشرف ادیب

تاریخ تأسیسی

قیرله دن مقوا بورو ایله کوندریلیرسه سنوی

۲۰ غروش فضله آلنیر

۱۰ تموز ۳۲۴

سنه لکی	التی آیلانی	غروش
ممالک عثمانیه ایچون	۶۵	۳۵
روسیه	۶۵	۳۰۵
سائر ممالک اجنبیه	۱۷	۹

آلتنجی جلد

۱۳ ربیع الاخر پنجشنبه ۳۱ مارت ۳۲۶

عدد : ۱۳۶

بوعظیم کتله اسلامیہ بی درین غفلت او یقولرندن ایقاپ بیورسون . بو خصوصده مقام خلافت کبری هیچ وظیفه سنی ایفا ایتیمور . خرسیتیان میسیونرلرک نصل چالشدقنرینی کورسه کز حیرت ایدرسکزر . بزم دارالخلافه ده کی مسلمان قارداشلرمن ایسه برغزته بیله کوندرمیورلر . هراشمنز الله قالمش . فقط بویله او یوشوق ملتہ اللہکده یاردم ایده چکی کز . ای مقام خلافت کبری منتسبلی بر آزده بوراده کی میلیونلرجه دین قارداشلر یکزی دوشونکزر .

پکین علی رضا

دارالخلافه العلیه ده صراط مستقیم جریده اسلامیہ سنه

محترم محرر بك افندی !

بن برنفرم . ایشدیکمه کوره غزتلر میاننده اک زیاده بزى مدافعه ایدن سز ایشکزر . بزه هرشی ممنوع . بونی یازمق ایچون نصلسه بایرام مناسبتیه ایشدیکم مساعده لطف کوستردیلر . بنده طوغریجه ارقداشیمه کدم . یوره کده کی آجی بکا هرشی اونوتدی . هنه لکه کی کوزمه آلدیردم . کوزلم اغلامقدن کوره من برحاله کلدی . سزدن اک بیوک رجام ، شومکتونی غزته کزک محترم ستونلرینه کچرمکزد . ۳۰ میلیون اسلام قارداشلرکز نامنه بونی رجا ایلرم . سوزلرمی استانبول تورلجه سنه پک ایدوره مدیقم ایچون عفو کزی رجا ایدرم .

روسیه : نوغورد . ع

۲۱ یاشمی اکال ایله کویه عودت ایتشم . سن رشده واصل اولدیغم جهته ، عسکرلک زمانک حلول ایتدیکی ذاتا اولدن اخبار ایدلمش اولدیغندن ، بن پدر ووالده مله ، حیاتمک تقرب ایدن افتراق زمانلرینی برابرجه کچریوردم .

نهایت برقاچ کون اقامت ایتدکدنصکره ، کویک (غلاواسی) یعنی مختاری (اخذ عسکر معامله سندن صکره) بر آن اول حاضر اولمه زى امر ایتدی . بز موهوم سعادتله منتظر اولان بر چوجق کبی ، روسیه ده عسکرلک نه اولدیغنی بیلمه دیکمز ایچون آرقداشلرله هپ برابر بیوک برسویخله کوی ترک ایتدک . عسکرلر واسطه سیله شهردن شهره سوق اولنیوردق . بو اوزون سیاحت ، خصوصیه یایا ، هم باخصوص شمالک بویله صغوق کوننده .. بنی فنا حالد اوزیوردی . فقط عسکرلک ! نه یاپلم ، تحمل لازم ! ..

نهایت برشهره کلدک ! اوراده بزم ایچون بر (سرای) حاضر - لامشار . فقط سرای دیدمه سه حکمدارلره مخصوص برشی ظن ایتیک ، چونکه روسیه ده سرای تعیری ، اسکی آرابالرک ودها برطاقم استعمالدن ساقط اولان شیلرک دوردقلری محله دینور . ایشه اوسرای بزم ایچون موقت ، یالکزر برقاچ هفته ایچون ایدی .

کیجه تقرب ایتدی ، شدتلی روزکار اسییور ، قار دانه لری ، عادتاً قفسه دوش دیوارلرک آراسندن کیردکجه ، کندیمی طاغ باشنه براقلمش برچوجق صانیوردم . نهایت اوکیجه بی اوراده کچرک . صباح قالدیغم زمان کندمک فنا حالد خسته لشم اولدیغمی حس ایده رک ضابطدن

سوره سندن بدأ ایله سوره بقره دن (مفلحون) ه قدر او قویهرق ختم ایدرلر وصداسز بر دعا ایله دعا ایدرلر . آرتق یمک زمانی بوندن صکره حلول ایدر ، باقارسکزرکه هر بریسک اغزنده برچناق ، صاغ النده ده ایکی چبوق . بویکی چبوق قاشیق و چتال وظیفه لرینی ایفا ایدر .

ایکنجی احتفال ایسه تجار معتبره نکدر . بونلرک دعوتلری ، مراسم وعادتلی ارلکی کبی در . اوچنجی دعوت - یوانات تجارلرینک ، دردنجیسی قصابلرک ، بشنجیسی آشجیلرک ، التنجیسی ده اوافق تفک صایجیلرک جمعیتی در ، اک صکره کی ده شیطان آرابه جیلرک جمعیتیه ختام بولور ، هر دعوتده یمککک ختامندن یعنی ظهردن صکره ارکک ، قادین برچوق فقرالر علی مراتبهم کرک مسلمانلرک رجال ونساء حتی وئیلردن ده برخیلی فقیرلر جاممک حولوسنه طولار ، یمکک تقسیم اولنور ، تا آقشامه طوغرو صدقه داغیلر ، عودت ایدرلر .

بورایه قدر افخر مخلوقات افندیمرک ولادت رسالتپناهیلرینه داترد ، کچن سنه مکتبه برمولد برزنجی او قومشار ایدی ، بوسنه ظن ایتهم او قوسونلر ، زیر حدوثو ، دیورلر . علمانک ایشنه کلور ایسه اهالی بی اقباع ایدرلر ، هر عادت غایت قدیم اولق ایله برابر منفعتلری موجود اوللی که تشویق جهته کیدیلسون .

بوندن بر آی صکره سیده النساء وتاج المخدرات سیده فاطمه رضی الله تعالی عنهانک وفاتلری ایچین قادینلر طرفندن پاره طوپلانور ، بیوک بریر تدارک اولنور ، هپ نسوان طائفه سی اوراده تجمع ایدرلر ، علمادن بریسی دعوت اولنور ، سیده النساء حضرت فاطمه نک وفاتنه ، خصائص وفضائلنه دائر وعظ ونصیحت ایدرلر . بعده صدقلر داغیلر . بو واسطه ایله شفاعتنه نائل اولق آرزوسنده بولونورلر ، اللهم تقبل یارب . فقط فرائض الهیهیه بردرجه اعتنا ایتسلر ده اول اولور صانیرم . زیرا نسا طائفه سندن کلام قدیمدن کله واحده بیان اولدیغنی کبی علم حال جهته ده هیچ اهمیت ویره ن یوقدر . صانکه نسا طائفه سی تکلیف الیهین معافدر وکندیلرینک علم صنیلرنده ذاتا نصف حرف یوق ایمش ، قادینلر اولسان مطلبی نصل اولوب ده تعلیم وتدرس ایده بیلیلرلر ، علماسی روزوشب تحریم ایدوب دورور ایکن ! اللهم اهدنا لما فیہ الخیر دنیا و آخری .

شیمدی یه قدر کوندرمش اولدیغمکز صراط مستقیم جریده نافع لری واصل اولوب حرفی حرفنه مطالعه ایتدم وهر نسخه سندن نه درجه استفاده ایتدیگمی تعریفدن عاجزم واکثر یرلرنده اغلامدم دیسه م یالان سویلامش اولورم ، هله تحفه الله اسمیه برقیصه مکتوبه تصادف ایتدم او مکتوب بنی او قدر اغلاتدی که سزه نصل تعریف ایدیم مقاله لری ، حوادتلی بوراده کی جنلی دین قارداشلر مزه ترجمه ایدیورم . دارالخلافه دن کلش مسلمان غزته سی دیه اودرجه میسل وانجذاب کوستریورلرکه متأثر اولماق قابل دکلدر .

مقام خلافت کبرایه قارشى ارتباطلری پک صمیمی ، محبتلی پک عالی لکن یچارلر پک زواللی . همان الله بصیرت وانتباه قولرینی آچسونده

خسته خانه به کیتکه مساعده ایستهم . اونك بكا ترس ، ترس جوابی
نی فنا حالدہ حدتندیریوردی . حالبوکه بتون بومعامله لرده خرسیتیان
نفرای ایله اسلاملر آره سنده بیوک فرقلر مشاهدہ اولنیوردی . خرسیتیان
نفرلری دائماً سربست ایدیلر ، ایستہ دکتری زمان قیشلده دعا ایدرلر .
حتی شرقی سویلملرینه بیله مساعده اولونمش .

حالبوکه بزم بر آریه کلوب قونوشمه مزدن بیک درلو معنا چیقارہ رق
هان طاغیدیورلردی .

یاریم ساعت صکره یمک بوروسی چالندی . قارنم زیاده سیله آج
اولدیغندن اوللی که قلم شدتله وورمه باشلادی . طار برقیودن چیققدق ،
بر بشقه اوه کیردک . ایستہ اوراسی یمک خانه ایدی . ایچری کیردک .
اوطوردیغ ماصه نك ایکی طرفندہ خرسیتیان عسکرلری اخذ موقع
ایتمشاردی .

صبر سز قلقله المی اوزاتم . فقط بردنبرہ باشمدن صفوق صودو کولمش
کبی طوکدم قالدیم . قارشومه (وودقه) نام مشهور روس راقیسنندن
کتیر دکتری کبی طباغمده خینزیر آتی قویملر ! ایستہ بیلدکری حالده
بورنجی معاملہ بتون اوبکله دیکم ، امید ایستدیکم سعادت لردن محروم
اولدیغمی اخبار ایتدی . هیچ سسیمی چیقارمه مشدم . هروقت اولدیغ
کبی ، ینہ او یله صفوق قانلی لغمی محافظه ایدرک طباغی براز اوتہ ایتدم .
بونى کورن نوبجی ضابطی تہدیدکارانه برطور طاقنه رق : « کندکی
کویکده می ظن ایتدک ؟ کوزینی آج . بوکون دکلسه ، یارین پرایچرسک ! »
دیدى . بوسوزلری بردنبرہ قلبه براوق کبی صاپلاندی وکوزلرمدن
حرارتی کوز یاشلری دوکولمکه باشلادی . بوسیره ده ، بونك اوستنه ،
یانمده اوطوران بش آلنی نفرک انواع قهرلری ، تحقیرلری آلتندہ ده
قالدیم . نہ اسلامیتى . نه ده آنای بابای براقیدیلر . بلا اختیار صفرده دن
باشم بوکولمش قالدیم . بنم کبی دیگر ارقداش لرمده عینی معاملہ ده
بولمشلر ایدی . نہایت ایرتسی کونی قوماندانه مراجعتله صوقاغه
چیققم ایچون اذن ایستہ دک هله نه ایسه قوماندان مساعده ایتدی .
صوقاغه چیققم قلممک یکانه اسبابی اکمک تدارک ایتمکدی ساعت لرجه
صوقاقرده قالدق دکنصره دکانلره ، لقانطه لره ، چایخانه لره کیرمکه عسکرلره
قطعاً ممنوع اولدیغنی اخبار ایتلری اوزرینه آرتق بوامیدده بیهوده
اولدیغنی آکلایه رق بوغمز بوکولی ، طالعین متفکر بر حالده قیشله یه
عودت ایتدک .

برسنه کچدی . بتون اویمکله ، ایچمکله بنی آلدیردق لری کبی ،
روسیه ده یوز قرق بیک کشیلک اردوی تشکیل ایدن دیگر دین
قرده شلری می ده آلدیردیلر ، کوزلرم قان آغلیور . بو حاله کیردک .
بز آرتق باش باشه کلرک اوزون کونلریمز یالکیز آغلامقله کچیردک ،
حالبوکه برارکک ایچون آغلامق دنیاده دشمنه قارشى طوره جق هیچ
برسلاحی اولدیغنه دلالت ایتزمی ؟

قیشلده نماز قیلیمق ، یاخود عبادت خانه به کیتکه ، هله بونلرک
هیچ امکانی یوق ، ایستہ بونی یازارکن کوزلرمدن یاشلر دوکولویور .

قلم پارچه پارچه اولیور ، آرتق حیاتمدن بزمشمدن . قیشله به برقرآن کریم
کتورمک اشدید جزالری ایستہ مک دیمکدر . باری هفته ده بردفمه جمعه
نمازینه چیقماغه ، او اولمازسه سنه ده بر بایرام نمازینه ، یاخود اوروج
طونغه مساعده ایتسلر . آه یاربم ! یازہ میورم ، اللرم تیرہ یور .
ایستہ بونلرک جمله سندن محروم . بونلر هپ حقیقت در ، هپسی کونتی
کبی آشکاردر ، بونلری انکار ایتک ، کونشی انکاره قالدیش . ق
دیمکدر ، بونلری میلوزلرجه اسلامک حقوقی استرداد مقصدیله
یازیورم .

کچن میلاد عیسی یورطیسندہ ، بزه جبراً بایرام یایدیردیلر . جبراً
کلیسه لره ادخال ایدرک باشمز آچیق ، اللرمزه بر موم طوتیردیلر
بو قدری کافی دگلش کبی : « طانمازسه کزده اولور » دییورلر !

شاید بتون بو آرزولرینه مخالفت کوستیررسک ، سیر یاده شوسلر
یایمغه ، انک آغیر یوکلر آلتندہ اولمکه ، ضابطانه دکل ، نفرا ته خدمت
ایتمکه ، چوپلری طاشیمغه هپ بزواللی معصوم اسلاملر تعین اولنیورز
بوکون روسیه ده یوز قیرق بیک کشیلک براردوی تشکیل ایدن اسلاملره
سکنر امام تعین اولنمش که هر بریسنک آره سنده کی مسافه یوز بیکلرجه
ورست تشکیل ایدیور . ایستہ اوامام اولمیان یلرده وفات ایدن بچاره
قرده شلرمز راست کلن آدم طرفندن راست کلن یرلره کوملییورلر .
بوکون کویلر مزده سکنر اون یاشندہ کی چو جقلر مزه بیله مدھش
بر جبر و تضیق آلتندہ خرسیتیانقبول ایتدیریورلر . بچاره دین
قرده شلرمزه دهانه صورتله خرسیتیانقبول ایتدیردیکلرینی شوراده
کوچک برمثالله کوستیریورم .

برقاچ سنه اول « قفقاسیه » جوارنده شویله بر وقعه جریان ایدر :
« کویه کلن پاپاس . مسلمانلری یاننه چاغیره رق اوراده آقان بر
نهردن یوزوب کچنہ برچوق مکافاتلر ویرہ جکنی وعد ایدر . شہہ سز بوکا
برچوق آدم اشتران ایدر . نہایت برچوقلری نہری یوزوب کچدک دکنصره
مکافاتلره نائل اولورلر پاپاس کویدن کیتمزدا ، اول مکافاتلره نائل اولان
آدملرک اسملرینی ، سنلرینی آیریجه دفترینه قید ایدر . آره سی آزر بر زمان
کچدک دکنصره بتون بو یوزوب کچنلری خرسیتیان دی به ادعا ایدن
میسینوز شو صورتله اثباته قالدیشیر :

« بن اولنلری نهردن یوزدوررکن . نهرک برکنارینه موم دیکرک
(حاج) یاخود روسجه (قیرست) باتیرمشدم . اونلر اونز ، بیلهرک
کچدک لری ایچون شہہ سز تبدیل مذهب ایتدیلر ! »

ایستہ حکومت بونی کوزل فرصت عد ایدرک بچاره کچنلرک
جمله سنه (قره شین) نامنی تسمیه ایتدی که بونلری هر یرده اوکر نه بیلر سکنر .
تاریخ قره شین کله سنک نردن کلدیکنی تعریف ایدیور . بونلر یالکیز
قافقاسیاده دکل ، بتون وولغا ایالتلرنده ، خصوصیه بزم قزان ولایتندہ
بک چوغنه تصادف ایدیلر . بونلر شیمدی جمله سی خرسیتیان پساپور طنه
مالکدرلر . زیرا حکومت بر بشقه سنی ویرمیور . و بونلری ممکن مرتبه
روس عالمه آلدیشدیرمق ایچون علم و عرفاندن محروم ایتمش ایدی .
فقط اسلامیت هیچ بر زمان اونلرک سلاحی آلتندہ ازلہ مز . شویله
بر کوچک دلیل کتیره بیلیم :

« ۱۹۰۵ سنه سنده ایلک حریت ویرلدیکی زمان دوماده تبدیل مذهب حقنده مذاکره دوام ایدیوردی. او زمان چار نیقولانصلسه اثر مرحمت کوستره رک هرکسک تبدیل مذهب حقنده سربست اولدیغی بیان ایدن بر ماده علاوه ایتدی. ایشته او زمان وقتیه حکومتک جبری آلتنده خرسیتیان اولان دین قرداشلرم بر هجومه تکرار شریعت اسلامیه نک قوجاغنه آتیلدیلر. دیگر مذهبلر دنده عینی معامله لرده بولنانلرک مقداری پک چوق ایدی. حکومت بولنری مشاهده ایدرک، سریعاً بوماده پی لغو ایتدی. (تمامیه لغو ایتهدی ایسه ده اویله بر طاقم آغیر شرائط علاوه ایتدی که هر هانکیسینه تحمل غیر قابلدر.)

بتون بو احواله تأثیر ایدرک برشی قالیور، اوده تحصیلدر. تحصیلسز لک بر ملتی نه حاله کتیره چکی هرکسه معلومدر. مثلاً بوکون قافانسیاده یکریم، ایکی قبیله واردر، بولنرک تکلملری او قدر فرقلیدر که بری برینه بر سوز آکلاقم امکان خارجنده در. سیریا به کچرسه ک عینی حاله بر چوق قبیله لره تصادف ایدرز. حالبوکه بز بو بیوک تحصیلدن محروم. دهها بر قاج کون اول تلغرافلرک بیوک مکتبلری میز حکومتک قیادتیغی اشعار ایدیورلر ایدی. بولنرک سبی، تاریخک استانبولده طبع اولمسی، یاخود قرأتلرک استانبولدن جلب اولمسی، یاخود کویا معلملر مرکز اقتدارسز اولمسی ودهها بر طاقم فرصتلر بولهرق عالمه اعلان ایدیورلر.

حالبوکه حکومتک یکانه مقصدی، اسلاملری ترقیدن منع ایتک، فکرلرینک انبباه و توسعه میدان ویرمه مک اولدیغی سزجه ده معلومدر. «نوویا ورده» نک صوک نومرلرند اسلاملر علیهنده اسپانیاده واقع اولان قتل عام مسئله سی تکرار کورونیوردی. بونک نه دیمک اولدیغی سزدن سوال ایدیورم.

ایشته حکومت بو مکتبلری قیادقدن صکره یرلرینه میسیونر جمعیتلری کشاد ایدیور.

نته کیم بر قاج سنه اول کیفده واقع اولان میسیونر جمعیتلرینک اک بیوکنده، اسلام ولایتارنده میسیونر جمعیتلری، مکتبلری اکشاد ایتک ایچون قرار ویرلمش ایدی. ایشته بولنرک نتیجه سی دگی درکه یاری اسلام، یاری خرسیتیانندن عبارت بر چوق عائله لره تصادف ایدیورز. بوکون حکومت هیچ بر قرانلی دیگر اسلام ولایتلرینه قولایقله کچمک ایچون مساعده ایتور، خصوصیه ترکستانه کیرمک امکان خارجنده در. وشمیدی به قدر آنجق کیرنلردن بوزده بر ویا ایکی کیره بیلمشدر. اورایه کیرمک پک کوچ، اورایه کیرمک ایچون آنجق ضابطلر و مأمورلر موفق اولیورلر. فقط اسلام سوسنی طاقتمش اولان او مأمور و ضابطلر آنجق روس میسیونر کتابلرند اوقویه رق اسلامیتی طاقتمش. بوکون بزم ضابطلرمن هر نه قدر اسلام ایسه لرده، داخلأ اوندن اثر بیله یوق. روسیه ده صاف بر اسلامه رتبه قازانمق پک کوچ بر مسئله در. رتبه لرینی قزانان ضابطلر یالکیز بر طاقم روس قادینلرینی آملغه

موفق اولمشلر. بو ازدواجک نتیجه سی شبهه سز، سزده معلومدر. چوچقاری روس اولدقلری کبی کندیلری ده یواش یواش دین مبین اسلامی اونودیورلر. روسیه ده ضابطلرک نه صورتله کسب رتبه ایتدکلرینی یازدم.

ایشته بر مثال اولهرق دیه بیلیم که اونلرک اک باشلرینی یعنی ضابطلرک پترسبورغه سواری خاصه آلای قوماندانی «خان ناکیوانسکی» نک اسلامیه نه صورتله باقدیغی شوراده کندی معامله سی بیان ایدیور.

بو آدم پک کبرلی اولملی که روسلردن صقیله رق اقامت ایتدیکی قیشله نک خانه سنده وفات ایدن کنه بر قوماندان «عبدالرحمن دولتچینک» جنازه سنه بیله تنزل ایتدی. ۱۹۰۹ سنه سنده پترسبورغ جامع شریفک وضع اساس مراسمنه دعوت اولنان مرحوم امیر، ناظرلر، والیلر، سفیرلر میاننده اولدیغی حاله بزم قوماندان بوکاده تنزل ایتهدی! بویله مسعود بر کونده اسلاملره اشتراک ایتهمک نهدن ایلری کله بیلر؟ سز جواب ویرمه یلمیرمیسکیز؟ ایشته آنجق بویله قوماندانلرمن، مأمورلرمن، «نوویا ورده» نک حس توجهنه نائل اولیورلر.

اک نهایت نه قدر حکومته صادق قالسه لرده بیله، صونکده بر آز رتبه آرتارسه، حکومتک غرورانه بر قراریه تقاعد صندوقلرینک قپوسنک اوکنده سورونیورلر. بولنرک میاننده مثلاً سزده معلوم اولان شیخ علی، ولی خان، پشغرحان الخ پاشالردر. ایشته بونک کبی نفرلرده معامله ایدیورلر. مثلاً روسلری آلیرسه، راقی بی زیاده سیله ایچرسه، بیازیدوف، کبی آدملرک فکرلرینه تابع اولورسه بش کونده ملازم اولور، صکره پاشا، صکره کنه تقاعد صندوقلرند! حالبوکه بر مأموریتیه تعین اولمق، امور حکومته قاریشمق، اوصاف اسلامه مناسب دوشمز واکا هیچ بر زمان موفق اولمز.

ایشته بتون اسلاملرک بویله حاله اولدقلرینی کورنلر دیه جکدرکه مفتیکیز، اماملرکیز، مبعوثلرکیز وارده نه ایچون حقکیزی استرداد ایتیمورسکیز؟ فقط اونوتیه لم که اماملرمن، مفتیلرمن، حتی مبعوثلرک ایچنده ده بعضاری یکانه روسیه نک سلطنتنه، نشانلرینه، توجهاتنه باغلیدرلر. بوکون اونلر کندیلری دین مبین اسلامک خلافتده کیده رک اونک حقارت آلتنده دوامنه ۳۰ میلیون اسلامک محوینه سبب اولیورلر.

اماملرمنک بعضیسی روسیه نک پاره لرینه کوزینی دیکرک قرآن کریمی روسجه ترجمه ایتمش. او ترجمه ده بتون جمله لر آیت کریمه لر روسجه یازلمش. حالبوکه بر آیت کریمه پی روسجه یازمق ممکنمی؟ مثلاً (لااله الا... الخ) آیت جلیله سنی (لااله الا له) دی به کچمش. بو امام اوله حق آدمک اسمنی یازمق ایستامیوردم. فقط بوندن دهها آشاغی بر طاقم معامله لرینی مجبور ایدیور. بو امام اوله حق «بیازیدوف» ترجمه یتمشورمش کبی بر مجلسده شویله بعض سوزلری ایله کندی موقعی بر قات دهها تحقیر ایتمشدر. ۳۰ - ۳۵

کشتیک ایچنده سویله مش اولدیغی سوزلری عیناً یازیورم : « نه قدر محمد علیه السلامی مدح ایدرسکیز ، او شیمدی چورومش کیتمش فقط عیسی علیه السلام بکون سربست راحتجه کونک یوزنده اوچیور ، الله او قدر عادلدرکه اونک نقطه نظرنده نه اسلام ، نه یهودی ، نه خریستان هیچ بر فرقلری یوقدر . بناء علیه هانکی دینده قالیرسه اهمیتسزدر » بوقدری کافی دکلای ؟ (؟) کافی دکلای اسلامره قارشى ایتدیکی ایملکردن بر نمونه دها (!)

پترسبورغده امنیت مدیرتده ، مراجهتله شهر مذکورده جمعیت خبریه امامنه بایرام نمازینک قیلدیرلمه سنی رجا ایدیور . شبهه سز جمعیت امامی اوقومزسه بوندن بیازیدوف ماده غائب ایده جک . ایشته ایکی اوچ روبله ایچون نه قدر آشانی بر موقعده قالیور . کوریور میسکیز فصل بر صورتده دین اسلامی تحقیر ایدیور . واسلاملری واجب دن اوز اقلاشدیران بر امامه نه نظرله باقارسکیز ؟ ا کراو بزم المزده اولسه یدی چوقدن موقعنی ترک ایتمش بولنوردی ، فقط مسئله اودکل . حکومتی ایتدیکی صداقت ، یعنی آچیقجه سی اسلاملر علمینده ایتدیکی خفیه لکدن طولای ، عائله سی راقی ایله بساندیکندن طولای « نوايا ورده » ده مشهور « منشیکوف لک حسن توجهاتنه نائل اولیور . مبعوثلری مزه صیره کلنجه اقتدارلیسنه تصادف ایتک پک کوچ . ایشته بزم حائز . یاربی قورتار بو کیرلی اللردن ، یورکدرن ، ایشته بو دوکدیکم کوز یاشلرم یکانه اسلامیتک مدافعه سی ایچون در . ایشته روسیه نیک بتون بو معامله سنی عالم کورسون ، اوقوسون . اینا نمازلرسه اثبات ایدرم . حقیقتدن بر آدیم کری دوغم .

روسیه نیک مشهور غزته لری بر صرب ، بر بولغار ایچون قیامت قوپاریورلر . فقط کنه کنه کندی اورتودوقسلرینی مدافعه ایدیورلر ، روسیه نیک ، اورتودوقسلری مدافعه ایتدیکی کبی ، بزیده نیچون کیمسه مدافعه ایتیمور ؟ ایشته بو سؤال ، بز معصوم اوتوز میلیون اسلامک آغزنده دونوب طولاشیور وهیچ بر چاره قلمدیغنی دوش-وندکجه اینانه جغمز کلیور ایسه ده امیددن قائل کوز یاشلری ، کری طور میور .

نوغورد
نفر . علی

الحمد لله رب العالمین والصلاة والسلام على سيدنا محمد وآله اجمعین .

ان مدون الكون جل وعلا قد جرت عاده بتقسيم الاعمال فكما ان اعضاء البدن الواحد كل مختص بعمل واحد كذلك اعضاء العائلات كذلك الامم فانها لا تقوم ولا تحفظ وجودها الا بعدة اعمال مقسمة على طوائف منها . تلك الاعمال هي الفلاحة والصناعة والتجارة والسياسة والحراسة والارشاد . وحيث ان افراد الامم مختلفة الاستعدادات والاميال حسب ما قال خالقها جل وعلا (اعطى كل شيء خلقه ثم هدى) وقال (قد علم كل اناس مشربهم) وقال صلى الله

عليه وسام (كل ميسر لما خلق له) لم يالج فرد من افراد الامم ولا طائفة من طوائفها الى عمل مخصوص ولا منعوا منه بل جعلت الاعمال كلها حرة بين العموم فكل من سلك مسلك عمل قبل فيه ومتى جديده وثبت نتج ونبت . وعلى هذه السنة تقسمت هذه الاعمال في كل امة وقامت كل طائفة بفرض كفائي على الامة كلها اذا قام به البعض سقط على الباقيين مع رضا كل طائفة بما قسم لها واستحسنها لما هي فيه . وما اسمعنا التاريخ يوما ما ان طائفة الفلاحين قامت ورفعت سوطها بطائفة التجار قائلة لبا انت مستبدة بالتجارة وهذا ظلم نريد ان نشاركك ذلك . ولا طائفة المأمورين قاموا على الذراع والتجار والصناع ورفعوا سوطهم قائلين انتم متعممون بما انتم فيه احرار عند انفسكم في رفاة وسكون وتنازل وعز ونحن مقيدون مقتر علينا بحصر ثروتنا في ذلك المعاش الذي هو لجارة في الحقيقة ولا ثبات لنا ولا مقر ولا عش حياتنا على جناح سفر فلا بد من ان نشارككم فيما انتم عليه ذلك ان الطلب بهذا الوجه ليس بمشروع ولا معقول بل الطريق الوحيد الى انتقال اي فرد كان من عمل الى عمل هو ادبي محض بان يسلك المسلك الذي يريده ويحد ويثبت يظفر به ان شاء الله تعالى ومعلوم ان امتنا العثمانية ودولتنا العلية ايدها رب البرية هي امة واحدة ودولة واحدة تحت علم واحد هو علم خلافة آل عثمان الفخام ايدها الله بهم الاسلام الى انقضاء الدوران وها هي الدولة والملة سالكان هذا المسلك بعينه فالفلاحة والصناعة والتجارة حرة والمدارس التي تخرج منها المأمورون اللائقون لما يسند اليهم حرة ايضا فمن اراد مسلكا فليسلكه وليات البيوت من ابوابها من غير غوغاء ولا ضجيج ولا بهتان ولا تحريش للافكار ان ديننا القويم وهو الدين الرسمي لحكومتنا جعل العالم البشري قسمين مسلمين وغير مسلمين واعتبر الاسلام جنسا واحدا اخوة بقوله تعالى (انما المؤمنون اخوة) وتبرأ من كل من دعى الى عصية بقوله صلى الله عليه وسلم (ليس منا من دعى الى عصية) واعتبر ماعدا المسلمين ملة واحدة كما هو معلوم ووحيد بين الفريقين في التعاون على المصالح وواجب ان يكون لهم مالنا من الحقوق وعليهم ماعلينا على تفصيل في ذلك وواجب علينا نصحتهم واعانتهم والمحافظة عليهم ممن يريدهم بسوء ماداموا محافظين على العهد الذي بيننا وبينهم غير مخلين بادابنا وواجب على المسلمين الاستقلال التام وحرم عليهم ان يكونوا محكومين لغيرهم حتى اوجب عليهم اذا تغلب العدو على بلادهم ان يهاجروا كلهم وينضموا لبقية اخوانهم المسلمين ليكونوا ايدا واحدة وتحت حكم واحد وراية واحدة هي خلافة الاسلام ورايته ولم يفرق في الحكم الاسلامي ووجوب الرذوخ اليه بين العبد الحبشي وغيره كما قال صلى الله عليه وسلم اسمعوا واطيعوا وان استعمل عليكم عبد حبشي كان راسه زبيبه وكما ذلك كله معلوم من الدين بالضرورة ان التنازع على الوظائف السياسية بين الامة الاسلامية ما كنا نسمع به قط بل العقلاء الاسلام وصالحاؤها كانوا يوثرون الاعمال الحرة على كل مأمرية فرارا من مسؤوليتها وضغطها وتقديرها ولا يمدون يدهم اليها الا اذا تعينت عليهم ولا يتخذونها طريقا تعيش بل يتخذونها خدمة للمصلحة العامة وما يتقاضونه من معاشها يعتبرونه اعانة